ВАЗОРАТИ ТАНДУРУСТӢ ВА ҲИФЗИ ИҶТИМОИИ АҲОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

МД «ПАЖӮҲИШГОҲИ ГАСТРОЭНТЕРОЛОГӢ»

«Мувофиқа карда шуд»
Вазири тандурустӣ ва ҳифзи аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон
Салимзода Н.Ф.
____
«__ » _____________с.20

«Тасдиқ мекунам»
Вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон
Нуриддин Саид
____
«___» ____________ с. 20

БАРНОМАИ ИХТИСОСИ АВВАЛИЯ АЗ СИКЛИ «ГАСТРОЭНТЕРОЛОГИЯ»

(мухлати таҳсил 5 моҳ, 720 соат. Барои шахсони зиёда аз панҷ сол собиқаи корӣ дошта)

Душанбе - 2014

Мураттиб: - Академики Академияи илмҳои тибби назди Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон **Мироҷов Ғ.Қ.**

- Муовини директори МД «Пажӯҳишгоҳи гастроэнтерология»-и Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба корҳои илмӣ, доктори илми тиб **Авезов С.А.**

- Котиби илмии МД «Пажӯҳишгоҳи гастроэнтерология»-и Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, номзади илми тиб Одинаев Р.И.

- Ходими калони илмии МД «Пажӯҳишгоҳи гастроэнтерология»-и Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, номзади илми тиб **Хӯҷамуродов М.Х.**

Муқарризон: - Мудири кафедраи таълимии беморихои дарунии Донишгоҳи давлатии тибби Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино, доктори илми тиб, профессор **Шукурова С.М**.

- Мудири кафедраи беморихои дарунии №3-и Донишгоҳи давлатии тибби Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино, доктори илми тиб, профессор **Расулов У.Р.**

ЭЗОҲНОМА

1. Қисми муқаддимавӣ (тавсифи ихтисол): Барномаи мазкур барои сифатан дигаргун намудани расонидани ёрии тиббӣ, пешгирӣ, ташхис ва табобати беморони гирифтори бемориҳои узвҳои ҳозима равона гардидааст. Ин барнома дар асоси Барномаи миллии пешгирӣ, ташхис ва табобати бемориҳои узвҳои ҳозима дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2012-2016 ҷиҳати иҷрои Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҳифзи саломатии аҳолӣ» таҳия шудааст. Барнома ба коҳиш додани маъюбӣ ва фавти ин гуруҳи беморон мусоидат намуда, ҳамзамон, барои таҳияи ҳуҷҷатҳои меъёрию ҳуқуқӣ ва банақшагирии таҳқиқоти илмӣ дар соҳаи бемориҳои узвҳои ҳозима асос мегардад.

2. Мақсади омӯзиш: тайёр намудани матахассисон- табибони гастроэнтеролог дар ҶТ барои ко рва фаъолият дар шӯъбаҳои гастроэнтерологӣ.

3. Вазифаҳои омӯзиш: (талабот нисбати оекситяҳо, семнарҳо, машғулиятҳои амалӣ, дониш, кордонӣ ва мақалоҳо).

Акмиқ намудани дониши табибон-гастроэнтерологҳо оиди ҳолати имрӯзаи гастроэнтерологияи муосир. Беҳтар намудани малоқаи дониши табиб-гастроэнтеролог дар ҶТ.

4. Талабот: табиб-гастроэнтерологи касбӣ бояд донад:

а) асосҳои ҳуқуқӣ сиёсат ва идеология дар ҶТ.

б) Қонунҳои ҶТ дар соҳаи тандурустӣ;

в) Ташкили хизматрасонии гастроэнтерологиро дар ҶТ;

г) Анатомия, физиологияи клиники узвҳои ҳозима;

д) усулҳои ташхис, номгӯи бемориҳои узвҳои ҳозима;

е) пешгири, ташхис, клиника ва табобати бемориҳои узвҳои ҳозима ва дигар бемориҳо.

Табиб-гастроэнтерологи касбӣ ӯҳдадор аст:

а) дар асоси ҳуҷҷатҳои қонунгузор, қарорҳои Ҳукумат, Фармонҳои ВАзорати тандурустии ҶТ, ки ба рушд, ташкили соҳаи гастроэнтерология бахшида шудааст хулосаи амалӣ барорад, натиҷаҳои тадқиқотҳои илмиро дар амал татбиқ намояд;

б) дар ҳолатҳои зарурӣ ташхис намудан ва расонидани ёрии таъҷили ба беморон;

в) муайян намудани зарурияти усулҳои махсуси тадқиқоти, гузаронидани ташхиси дифференсиалии беморони узвҳои ҳозима, асоснок намудани ташхиси клиникӣ, таъин намудани маводҳои доруворӣ, гузаронидани чораҳои пешгирии бемориҳои узвҳои ҳозима.

5. Нақшаҳои таълимии ихтисоси аввалиндараҷа аз сикли «Гастроэнтерология»

Номгӯи мавзӯҳо	Миқдори соатҳо			
	лексияҳо	**семинарҳо**	**машғулиятҳои амалӣ**	**ҳамагӣ**
I. Асосҳои ташкили ёрии гастроэнтерологӣ дар ҶТ	**8**	**30**	**12**	**50**
1. Асосҳои ҳуқуқ, сиёсат ва идеология дар ҶТ				
2. Таърих ва ташкилёбии соҳаи гастроэнтеролгия дар ҶТ				
3. Қонунҳои ҶТ «Дар бораи тандурустӣ» дар ҶТ				
4. Вазъи демографӣ дар ҶТ				
5. Ғамғорӣ дар бораи шахси солим. Тарзи ташакулӣ ҳаёти солим				
6. Иқтисод, маблағгузорӣ, сохтори хизматрасониҳои гастроэнтерология дар клиника ва дармонгоҳ				
7. Банақшагирии фаъолияти гастроэнтерологӣ				
II. Асосҳои шифоҳии бемориҳои узвҳои ҳозима	**8**	**14**	**8**	**30**
1. Анатомияи клиники узвҳои ҳозима				
2. Физиологияи ҳазмкуни, физиологияи хӯрока				
3. Биокимиёи клиникӣ				
4. Омилҳои хатарнок оиди пайдошавии бемориҳои узвҳои ҳозима				
5. Усулҳои ошкор намудани омилҳои хатарнок				
6. Пешгири: пешгирии аввалиндараҷа ва дуюмдараҷа. Асосҳои илмӣ ва шифоҳии пешгири (профилактика)				
III. Моҳоки стандартизатсияи аломатҳои беморӣ, синдромҳо, беморӣ ва вайроншавии узвҳои ҳозима	**8**	**16**	**16**	**40**
а) Мавҳумҳои асосии стандарткунонии аломатҳои беморӣ ва синдромҳо дар гастроэнтерология				
б) Равандҳои гузаштани ташхис (принципы построения диагноза)				

в) Табақабанди МКБ-10. Алгоритмҳои клиникӣ дар гастро-энтерология				
г) Омӯзиши натиҷаҳои озмоишию-инструменталӣ ва усулҳои ташхиси дар гастроэнтерология				
III (1). Аломатҳо ва усулҳои ташхис дар гастроэнтерология	**16**	**18**	**21**	**55**
III (1.1) Дарди қавакии шикам ва ноҷурӣ	**3**	**4**	**4**	**11**
а) Мафҳуми мавзӯъ: нақши кашишхури, ҳолати пардаҳои луобӣ, системаи маркази ва вегетативии асаб дар ташакул ва пайдоиши аломатҳо				
б) Ҳиссиёт. Дарди шадид ва музмини қавокии шикам. Баҳодиҳӣ ва стандартизатсияи дарди ковокии шикам. Гуруҳи бемориҳое, ки аломатҳои ноҷуӯри ва дарди ковокии шикам дида мешавад				
в) Муолиҷа ва нобуд сохтани шиддати дард ҳангоми дарди музмини ковокии шикам				
III. (1.2) Зардаҷӯшӣ	**3**	**4**	**4**	**11**
а) Мафҳуми калима. Механизмҳои патофизиологии пайдоиши зардаҷӯшӣ				
б) Стандартизатсия ва баҳодиҳии зардаҷӯшӣ				
в) Бемориҳое, ки аломатҳои зардаҷӯшӣ дида мешаванд. Усулҳои табобат				
III. (1.3) Дисфагия	**3**	**2**	**4**	**9**
а) Мафҳуми калима. Намудҳои дисфагия. Механизмҳои патофизиологии пайдоиши дисфагия				
б) Стандартизатсия ва баҳодиҳии дисфагия. Усулҳои табобат				
III. (1.4) Диарея ва нигоҳ дошта натавонистани фазла	**2**	**2**	**4**	**8**
а) Мафҳуми калима. Нақши кашишхурӣ, ҳолати пардаҳои луобӣ, системаи асаби маркази ва вегетативӣ дар пайдоиши беморӣ				
б) Ҳиссиёт. Баҳодиҳӣ. Рафтори табиб ҳангоми диареяи шадид ва музмин дошта натавонистани фазла.				
III. (1.5) Констипатсия	**2**	**2**	**2**	**6**
а) Мафҳуми калима. Нақши кашишхурӣ, ҳолати пардаҳои луобӣ, системаи асаби маркази ва вегетативӣ дар пайдоиш ва ташаккули аломатҳои рӯдаҳо				

б) Ҳиссиёт. Баҳодиҳӣ. Амали табиб ҳангоми қабзиятнокӣ				
III. (1.6) Диабетҳузурӣ ва қайкунӣ	**3**	**4**	**3**	**10**
а) Мафҳуми калима. Нақши кашишхурӣ, ҳолати пардаҳои луобӣ, системаи асаби маркази ва вегетативӣ дар пайдоиш ва ташаккули дилбеҳузурӣ ва қайкунӣ				
б) Баҳодиҳӣ. Амал ва рафтор ҳангоми дилбеҳузурӣ ва қайкунӣ				
IV. Бемориҳои сурхной	**12**	**18**	**20**	**50**
IV. (1) Аломатҳо ва усулҳои ташхиси бемориҳои сурхной	**4**	**4**	**5**	**13**
а) Омори паҳншавии бемории сурхной. Аломатҳои беморӣ. Тафсилоти бемории сурхной аз рӯи МКБ-10				
б) Алгоритмҳои ташхиси клиникии беморӣ				
IV. (2) Бемории рефлюксии гастроэзофагеалӣ ва эзофагитҳо	**4**	**4**	**5**	**13**
а) Аломатҳои клиникӣ, эндоскопӣ ва морфологии бемории рефлюкси гастроэзофагеалӣ				
б) Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ. Табакабандӣ. Тавсиф аз рӯи МКБ-10				
в) Авориҳо. Сурхнои Баретта. Табобат ва оқибатҳои беморӣ				
г) Пешгирии сарзадани бемори ва табобати лозими				
д) Табобати осоишгоҳию-курорти. Нишондодҳо барои амалиёти ҷарроҳӣ				
е) Экспертизаи иҷтимоию-тиббӣ ва барқарорсозӣ				
IV. (3) Бемориҳои фаъолияти (функсионалӣ) сурхной	**2**	**5**	**5**	**12**
а) Мафҳум ва маънои бемориҳои фаъолиятии сурхной. Табакабандӣ				
б) Тавсиф аз рӯи МКБ-10. Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ				
в) Муолиҷа ва оқибатҳои беморӣ. Экспертизаи иҷтимоию-тиббӣ ва барқарорсозӣ				
IV. (4) Ахалазияи кардия	2	7	5	14
а) Нишонаҳои клиникӣ, эндоскопӣ ва акси рентгении бемории ахалазияи кардия				
б) Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ. Табакабандӣ. Тавсиф аз рӯи МКБ-10.				

в) Аворизҳо. Эҳтимолияти табобати консервативӣ				
г) Нишондодҳо барои амалиёти ҷарроҳӣ. Оқибати беморӣ. Экспертизаи иҷтимоию-тиббӣ ва барқарорсозӣ				
V. Бемориҳои меъда ва рӯдаи 12-ангушта	**16**	**22**	**17**	**55**
V. (1) Эпидемиология. Нишонаҳои бемории меъда ва рӯдаи 12-ангушта. Тавсиф аз рӯи МКБ-10. Алгоритмҳои ташхия	**4**	**8**	**4**	**16**
V. (2) Захмҳои гастродуоденум	**4**	**8**	**4**	**16**
а) Табақабандии бемории захми меъда ва рӯда аз рӯи МКБ-10. Нишонаҳои эндоскопӣ ва рентгенологии бемори.				
б) Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ. Муоличаи захми такрории меъда ва рӯдаи 12-ангушта. Эрадикатсияи H.pylori				
в) Аворизҳои захми меъда ва рӯда. Нишондодҳо барои амалиёти ҷарроҳӣ Табобати осоишгоҳию-курорти. Диспансеризатсия				
V. (3) Диспепсияи меъдавӣ ва гастрити музмин	**6**	**4**	**4**	**14**
а) Мафҳуми беморӣ. Амалии ташхиси ва табобати ҳангоми фаъолияти меъдавӣ (желудочная диспепсия)				
б) Ташхиси дифференсиали. Табақабандии бемории фаъолияти меъдавӣ. Тавсия аз рӯи МКБ-10				
в) Нишондодҳои ташхис. Табобат. Оқибати бемори. Экспертизаи тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ.				
г) Табақабандии гастрити музмин. Тафсилот аз рӯи МКБ-10. Табобат. Эрадикатсияи H.pylori				
д) Табобати осоишгоҳию-курорти. Экспертизаи тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ				
е) НПВП-гастропатия. Омилҳои хатарнок. Аломатҳои клиникӣ ва эндоскопӣ. Табобат. Пешгирии бемори				
V. (4) Меъдаи ҷарроҳишуда (буридашуда)	**2**	**2**	**5**	**9**
а) Намудҳои беморӣ. Тафсилот аз рӯи МКБ-10. Нишонаҳои беморӣ. Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ				

б) Табобат. Мизи табобати. Табобати осоишгоҳию-курорти. Экспертизаи тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ				
VII. Бемории рӯдаҳо	**16**	**22**	**22**	**60**
Паҳншави. Нишонаҳои бемории рӯдаҳо. Тафсилот аз рӯи МКБ-10. Ташхиси клиники бемори				
VI. (1) Бемориҳои фаъолиятии (функсиолналии) рӯдаҳо	**2**	**3**	**3**	**8**
а) Мафҳуми беморӣ. Табақабандии бемориҳои функсиолналии рӯдаҳо. Тафсилот аз рӯи МКБ-10.				
б) Нишондодҳои ташхис. Ташхиси дифференсиалӣ				
в) Табобат. Табобати осоишгоҳию - курорти. Оқибати беморӣ. Экспертизаи тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ				
VI. (2) Бемориҳои илтиҳоби рӯдаҳо	**2**	**3**	**3**	**8**
а) Тафсилоти беморӣ. Нишонаҳои беморӣ. Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ. Табақабандӣ. Тафсилот аз рӯи МКБ-10				
б) Нишонаҳои клиникӣ, эндоскопӣ, морфологӣ ва рентгенологии беморӣ				
в) Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ. Табобати бемории ғайривижавии захмӣ ва бемории Крон вобаста аз дараҷаи вазнин ва ҷойгиршавӣ				
г) Хӯруҷ ва мизи беморон. Пешгирии аз нав пайдошавӣ (реседив). Аворизҳо. Табобати аворизҳо. Нишондод барои амалиёти ҷарроҳи.				
д) Диспансеризатсия. Экспертизаи тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ				
VI. (3) Дигар бемориҳои ғайрисироятии энтеритҳо ва колитилтиҳоби рӯдаҳо	**2**	**3**	**3**	**8**
а) Тафсилоти беморӣ. Нишонаҳои сар задании намудҳои шадид ва музмини беморӣ. Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ.				
б) Табақабандӣ. Тафсилот аз рӯи МКБ-10. Нишонаҳои клиникӣ, эндоскопӣ ва рентгенологӣ. Аворизҳо. Табобати аворизҳо				
в) Нишондод барои амалиёти				

ҷарроҳи. Диспансеризатсия. Экспертизаи тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ				
VI. (4) Бемориҳое, ки ба вайроншавии микрофлораи рӯдаҳо вобастаги дорад	**2**	**3**	**3**	**8**
а) Мафҳумҳои диареяи антибиотиквобаста. Синдроми бактерия-ҳои аз ҳад инкишофёбанда (СИБР)				
б) Нишонаҳои беморӣ. Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ. Табобат. Мизи беморӣ. Машварати тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ				
VI. (5) Вайроншавии рагҳои хунгарди рӯдаҳо	**2**	**3**	**3**	**8**
а) Мафҳуми беморӣ. Нишонаҳои саршавии намудҳои шадид ва музмин.				
б) Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ. Табақабандӣ. Тафсилот аз рӯи МКБ-10. Аломатҳои клиникӣ, эндоскопӣ варентгенологӣ				
в) Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ. Мизи хӯрока. Авоpизҳо. Табобати авоpизҳо. Нишондод барои ҷарроҳӣ. Диспансеризатсия. Машварати тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ				
VI. (6) Малобсорбсия	**2**	**3**	**3**	**8**
а) Мафҳуми беморӣ. Аломатҳои беморӣ. Сабабҳо, патогенез. Табақабанди. Тафсилот аз рӯи МКБ-10. Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ. Усулҳои ташхис				
б) Тафсилоти сабабҳои алоҳидаи малобсорбсия (селиакея, синдроми рӯдаи кӯтоҳ). Табобат. Мизи хӯрок. Авоpизҳои беморӣ				
в) Табобати авоpизҳо. Диспансеризатсия. Машварати тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ				
VI. (7) Бемории дивертикулии рӯдаҳо	**2**	**2**	**2**	**6**
а) Эпидемиология. Омилҳои хатарнок. Нишонаҳои беморӣ. Тафсилот аз рӯи МКБ-10. Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ.				
б) Аломатҳои эндоскопӣ ва рентгенологии беморӣ. Табобат. Мизи хӯрока. Авоpизҳо. Табобати авоpизҳо. Нишондод барои ҷарроҳӣ				
в) Диспансеризатсия. Машварати				

тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ				
VI. (8) Бемориҳои мавқеъи маъҳад	**2**	**2**	**2**	**6**
а) Тавсилот аз рӯи МКБ-10. Амали ташхисию табобати ҳангоми бемориҳои мавқеъи маъҳад. Нишондод барои ҷарроҳӣ				
б) Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ. Табақабандии бемориҳои маъҳад. Нишонаҳои ташхис. Табобат. Табобати осоишгоҳӣ. Оқибати беморӣ. Экспертизаи тиббию иҷтимоӣ				
VII. Бемории ҷигар	**14**	**24**	**24**	**62**
а) Эпидемиология. Синдромҳои клиникию-озмоишгоҳии бемории ҷигар. Ташхиси клиникӣ, морфологӣ				
б) Тафсилот аз рӯи МКБ-10. Нишондодҳои клиники ташхисии беморӣ				
VII. (1) Гепатитҳои музмин	**4**	**8**	**8**	**20**
а) Тавсилоти бемори. Сабабҳо. Патогенез. Нишонаҳои беморӣ. Табақабанди. Асосҳои ташхиси клиникӣ, морфологӣ, инструменталӣ				
б) Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ. Тафсилот аз рӯи МКБ-10. Табобат. Табобати махсуси баъзе намудҳои гепатит				
в) Хӯроки беморон. Диспансеризатсия. Табобати осоишгоҳӣ. Машварати тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ				
VII. (2) Сиррози ҷигар	**2**	**4**	**4**	**10**
а) Тавсилоти бемори. Сабабҳо. Патогенез. Нишонаҳои беморӣ. Табақабанди. Асосҳои ташхиси клиникӣ, морфологӣ, озмоишгоҳӣ				
б) Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ. Тафсилот аз рӯи МКБ-10. Табобат. Хусусиятҳои табобати баъзе намудҳои сирроз (вирусӣ, бемории аввалиндараҷа)				
в) Табобати беморе, ки сиррози ҷуброни дорад. Табобати авориэҳои сирроз. Хӯроки беморон. Табобати эндоскопии ва усулҳои ҷарроҳии сиррози ҷигар				
г) Диспансеризатсия. Машварати тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ.				
VII. (3) Чарбзеркунии ҷигар	**2**	**4**	**4**	**10**

(стеатоз)				
а) Тавсилоти бемори. Сабабҳои бемори. Патогенез. Асосҳои ташхиси клиникӣ, морфологӣ, озмоишгоҳӣ ва инструменталии чарбзеркунии ҷигар.				
б) Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ. Тафсилот аз рӯи МКБ-10. Табобат. Хӯроки беморон. Табобати осоишгоҳӣ. Диспансеризатсия.				
в) Машварати тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ				
VII. (4) Бемории алкоголи ҷигар	**2**	**4**	**4**	**10**
а) Тавсилоти бемори. Патогенез. Нишонаҳои беморӣ. Табақабанди. Тафсилот аз рӯи МКБ-10. Асосҳои ташхиси клиникӣ, морфологӣ, озмоишгоҳӣ ва инструменталии чарбзеркунии ҷигар.				
б) Асосҳои ташхиси клиникӣ, морфологӣ, озмоишгоҳӣ ва инструменталии беморӣ. Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ.				
в) Табобати бемори. Хусусияти табобати баъзе намудҳои махсуси бемории алкоголи ҷигар.				
г) Мизи пархезӣ. Табобати осоишгоҳӣ. Диспансеризатсия. Машварати тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ				
VII. (5) Заҳролудшавии ҷигар	**2**	**2**	**2**	**6**
а) Тавсилоти бемори. Сабабҳои беморӣ. Патогенез. Нишонаҳои беморӣ. Тафсилот аз рӯи МКБ-10.				
б) Асосҳои ташхиси клиникӣ, морфологӣ, озмоишгоҳӣ ва инструменталии беморӣ. Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ.				
в) Пешгири. Табобат. Хусусияти табобати баъзе намуди бемории алкоголи ҷигар.				
г) Мизи пархезӣ. Табобати осоишгоҳӣ. Диспансеризатсия. Машварати тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ				
VII. (6) Бемории ирсии ҷигар	**2**	**2**	**2**	**6**
а) Нухсонҳои генетики ва инкишофи бемории Вилсон-Коновалов, гемохроматоз, норасоии α_1-антитрипсин. Нишонаҳои беморӣ.				
б) Асосҳои ташхиси клиникӣ,				

морфологӣ, озмоишгоҳӣ ва инструменталии беморӣ. Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ. Табобат. Диспансеризатсия. Машварати тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ				
VIII. Бемориҳои талхаю роҳҳои талхагузар ва ғадуди зери меъда	**8**	**20**	**20**	**48**
Эпидемиология. Тавсилоти беморӣ аз рӯи МКБ-10. Асосҳои клиникӣ, озмоишгоҳи инструментали. Ташхиси клиники бемори. Алгоритмҳои ташхис.				
VIII. (1) Вайроншавии фаъолияти роҳҳои талхагузар	**2**	**4**	**4**	**10**
а) Тавсилоти бемори. Табақабандии бемориҳои фаъолиятӣ. Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ. Тафсилот аз рӯи МКБ-10.				
б) Табобат. Оқибатҳои беморӣ. Машварати тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ				
VIII. (2) Холесистити шадид ва музмин	**-**	**4**	**4**	**8**
а) Тавсилоти бемори. Сабабҳои беморӣ. Патогенез. Нишонаҳои клиникии беморӣ. Табақабандӣ.				
б) Асосҳои ташхиси клиникӣ, морфологӣ, озмоишгоҳӣ ва инструменталии беморӣ. Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ. Тафсилот аз рӯи МКБ-10.				
в) Табобат. Нишондод оиди амалиёти ҷарроҳӣ. Мизи пархезӣ. Диспансеризатсия. Машварати тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ				
VIII. (3) Бемории санги талхадон	**2**	**4**	**4**	**10**
а) Тавсилоти бемори. Омилҳои хатарнок. Патогенез. Нишонаҳои клиникии беморӣ. Табақабандӣ. Ташхиси инструменталӣ.				
б) Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ. Тафсилот аз рӯи МКБ-10. Пешгирии бемории санги талхадон. Мизи пархези.				
в) Табобати симптоматикӣ. Ҳал намудани сангҳои талхадон бо воситаи маводҳои доруворӣ.				
г) Нишондодҳои таъҷилӣ барои ҷарроҳи намудани санги талхадон. Диспансеризатсия. Машварати тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ				
VIII. (4) Панкреатити музмин	**2**	**6**	**6**	**14**

а) Тавсилоти бемори. Сабабҳои беморӣ. Патогенез. Нишонаҳои беморӣ. Табақабандӣ. Асосҳои ташхиси клиникӣ, озмоишгоҳӣ ва инструменталии беморӣ.				
б) Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ. Тафсилот аз рӯи МКБ-10. Табобат. Мизи пархези. Нишондодҳо барои амалиёти ҷарроҳи				
в) Диспансеризатсия. Машварати тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ				
VIII. (5) Холангитҳо	**2**	**2**	**2**	**6**
а) Тавсилоти бемори. Сабабҳои беморӣ. Патогенез. Намудҳои холангит. Нишонаҳои беморӣ. Табақабандӣ. Асосҳои ташхис.				
б) Ташхис ва ташхиси дифференсиалӣ. Тафсилот аз рӯи МКБ-10. Табобат. Нишондодҳо барои амалиёти ҷарроҳи. Машварати тиббию иҷтимоӣ ва барқарорсозӣ				
IX. Муолиҷа ва чораҳои эҳёгарӣ дар клиникаи бемориҳои дарунӣ	**-**	**15**	**15**	**30**
а) Мафҳуми «қатъ намудани гардиши хун». Чораҳои эхёгарӣ.. Нишондодҳо барои қатъ намудани чораҳои эхёгарӣ.				
б) Норасоии шадиди фаъолияти дил. Асосҳои чораҳои муолиҷаи интенсивӣ. Сахтаи дил. Чораҳои эхёгарӣ барои паст намудани шиддати дард.				
в) Астмаи дил ва варам намудани шуш ҳангоми сактаи дил. Садамоти кардиогенӣ ҳангоми сактаи дил. Муолиҷаи интенсивӣ ва чораҳои эхёгарӣ.				
г) Аретмияи дил. Ёрии таъҷилӣ. Чораҳои эхёгарӣ ҳангоми тромбоэмболия дар бемори гирифтори сактаи дил.				
д) Бухрони фишорбаландӣ (гипертонический криз). Ёрии таъҷилӣ. Норасоии шадиди рагҳо. Ёрии таъҷилӣ. Аневризмаи шоҳраг. Ёрии таъҷилӣ.				
е) Вайроншавии шадиди гардиши хуни майнаи сар. Ёрии таъҷилӣ.				
ж) Норасоии шадиди роҳҳои нафас. Ёрии таъҷилӣ. Хунтуфкунӣ ва хунрави аз шушҳо. Ёрии таҷили				
з) Хунравии шадиди меъдаю рӯда.				

Ёрии таъҷилӣ. Норасоии шадиди фаъолияти ҷигар. Ёрии таъҷилӣ.				
и) Васеъшавии шадиди рӯдаи ғафс (острая токсич. Дилятация). Ёрии таъҷилӣ.				
к) Садамоти токсикию-сироятӣ. Пневмоторакс. Ёрии таъҷилӣ.				
л) Садамоти анафилактикӣ. Ёрии таъҷилии тибби.				
X. Саволҳо ва мавзуҳои алоҳидаи дигар намуди бемориҳо	**-**	**15**	**16**	**31**
1) *<u>Бемориҳои ҷарроҳӣ:</u>* Ёрии таъҷилӣ ҳангоми сар задании бемориҳои ковокии шикам. Амалии гастроэнтеролог дар марҳилаи тогоспиталӣ. Нишондодҳо барои амалиёти нақшавии ҷарроҳӣ. Ба эҳтидол овардани ҳолати баъдиҷарроҳи (коррекция).				
2) *<u>Нутрисиология ва диетология</u>*: Маҷмуи хӯроки шахси солим. Таркиби хурокҳои пархезӣ. Усулҳои баҳодии хӯрока (клиникӣ, антропометрӣ, озмоишгоҳӣ, иммунологӣ, фаъолиятӣ). Мизи пархезӣ. Тафсилоти пархези асосӣ. Ғизоҳои энтералӣ ва парентералӣ. Ғизои табобати баъзе намуди бемориҳо. Ташхис намудани ғизои муолиҷавӣ дар муассисаҳои тандурустӣ. Оби минералӣ.				
3) *<u>Бемориҳои сироятӣ:</u>* Гепатитҳои шадид. Эпидемиология. Нишонаҳои бемории зардпарвин. Усулҳои ташхиси озмоишгоҳии бемории зардпарвин. Табобати бемориҳои зардпарвин. Исҳоли хунин. Ботулизм. Нишонаҳо, синдроми асабии асабҳо. Муолиҷаи намудҳои гуногуни салмонеллёзҳо ва ғизои заҳролудшуда. Бемории сил. Нишонаҳои бемории сили рӯдаҳо. Усулҳои асосии мубориза ба бемории сил. Ташкили саривақтии усулҳои ошкор намудани бемории сил. Синдроми норасоии масъунияти бадан. Мубтало гаштани узвҳои ҳозима ҳангоми бемории норасоии масъунияти бадан.				
4) *<u>Саратоншиносӣ:</u>* Саратони сурхноӣ. Саратони меъда. Сара-				

тони колоректалӣ. Саратони ғадуди зери меъда. Саратони гепатоселлюлярӣ. Саратони роҳҳои талхагузар. Усулҳои ташхиси саривақти.				
5) *Гериатрия ва герантология:* Табақабандии давраҳои гуногуни синусоии шахси калонсол. Тағирёбии синусолии узвҳои ҳозима. Принсипҳои умумии фармакотерапия дар гериатрия.				
6) *Фармакологияи клиникӣ:* Фармакокинетика ва фармакодинамика. Таъсири манфии дорӯворӣ. Асосҳои тибби собитшуда.				
7) *Психотерапия:* Психотерапия бо воситаи фаъмондадиҳӣ. Тарминҳои аутогенӣ ва психопрофилактика.				
8) *Варзиши табобати (ЛФК):* Хусусиятҳои хоси истифодаи варзиш дар клиникаи гастроэнтерологӣ. Усулҳо ва талаботҳои варзиши табобати. Речаи ҳаракати ҷисмонӣ дар муассисаҳои табобатӣ. Нақши варзиш дар пешгири, табобат ва барқарорсозии бемориҳои даруни. Варзиши табобати ҳангоми бемориҳои узвҳои ҳозима.				
9) *Физиотерапия:* Самтҳои мусбӣ ва манфии табобати осоишгоҳӣ. Осоишгоҳҳои балнеологӣ.				

ТАҚРИЗ

ба барномаи таълимии МД «Пажуҳишгоҳи гастроэнтерология»-и Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон оиди тахассусгирии аввалия аз рӯи ихтисоси «гастроэнтерология»

Яке аз қисмҳои асосии баъди дипломӣ тайёр намудани табибон-гастроэнтерологҳо иншиносои ва омӯхтани бемориҳои узвҳои хозима мебошад. Барномаи қабул намудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон «Барномаи миллии пешгирӣ, ташхис ва муолиҷаи бемориҳои узвҳои хозима дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2012-2016» барои тайёр намудани табибон-гастроэнтерологҳо яке такони ҷиддие дод. Барнома ба хоҳиш намудани маъюби ва фавти беморони узвҳои ҳозима баъди тайёр намудани табибон-гастроэнтерологҳо мусоидат менамояд. Мақсади таҳсил дар сикли аввалиндараҷа аз ихтисоси «гастроэнтерология» дар зинаи аввал тайёр намудани мутахассисон-гастроэнтерологҳо барои кору фаъолият дар муассисаҳои тиббии Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад.

Нақшаи мавзуъ барои тахасусгирии аввалия аз ихтисоси «гастроэнтерология» ба мақсади гузошта ҷавобгӯ мебошад. Номгӯи бобҳо ва мавзуъҳо аз ихтисос ба нақша гирифта шудаанд.

Мӯҳлати таҳсил 4 моҳ (16 ҳафта) муқаррар шудааст. Бади ба итмом расидани таҳсил ва бомуваффақият супоридани имтиҳон ба табиб тахассуси гастроэнтеролог дода мешавад.

Ба ҳамин тариқ, гуфтаҳои боло имконият медиҳад, ки барои тасдиқ намудани барномаи тартибдодаи МД «Пажуҳишгоҳи гастроэнтерология»-и Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон оиди тахассусгирии аввалия аз рӯи ихтисоси «гастроэнтерология» ба Раёсати илм ва таҳсилоти тиббию фармасевтии Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда шавад.

Мудири кафедраи таълимии
бемориҳои дарунии ДДТТ
ба номи Абуали ибни Сино,
доктори илми тиб, профессор **Шукурова С.М.**

ТАҚРИЗ

ба барномаи таълимии МД «Пажуҳишгоҳи гастроэнтерология»-и Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон оиди тахассусгирии аввалия аз рӯи ихтисоси «гастроэнтерология»

Солҳои охир дар Ҷумҳурии Тоҷикистон афзоиши бемориҳои узвҳои ҳозима ба назар мерасад. Ин гуруҳи беморихо аз ҷиҳати паҳншавӣ дар ҷойи аввал ва аз ҷиҳати фавту маъюбӣ дар ҷойи сеюм, баъд аз бемориҳои узвҳои қалбу шараёнӣ ва саратон меистад. Барномаи мазкур барои сифатан дигаргун намудани расонидании ёрии тиббӣ, пешгирӣ, ташхис ва табобати беморони гирифтори узвҳои ҳозима равона гардидааст. Ниёз ба табибони гастроэнтеролог баъди қабул гардидани «Барномаи миллии пешгирӣ, ташхис ва муолиҷаи бемориҳои узвҳои хозима дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2012-2016» ба ҳамагон маълум аст. Мақсади таҳсили аввалиндарача аз ихтисоси «гастроэнтерология» - дар зинаи аввал тайёр намудани мутахассисон – табибон гастроэнтеролог барои кор дар шӯъбаҳои гастроэнтерологии шаҳру ноҳияҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дармонгоҳҳову марказҳои салотамӣ мебошад.

Барномаи такмили ихтисоси аввалия аз рӯи ихтисоси «гастроэнтерологи» аз рӯи нақшаи мавзӯи тартиб дода шудааст. Номгӯи бобҳо ва мавзӯҳо аз ихтисс ва тахассусҳои ба ихтисоси асосӣ наздик ба нақша гирифта шудааст.

Мӯҳлати таҳсил дар гирифтани такмили ихтисос 5 моҳ (720 соат) муқаррар шудааст. Муҳлати таҳсил дар сикли такмили ихтисоси аввалия ва ё дароз намудани муддати таҳсил мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон аз тарафи Вазорати тандурустӣ амалӣ мешавад. Баъди ба итмом расидани таҳсил ва бомуваффақият супоридани имтиҳон ба табиб тахассуси табиб-гастроэнтеролог ва сертификат дода мешавад.

Ба ҳамин тариқ, гуфтаҳои боло имконият медиҳад, ки барои тасдиқ намудани барномаи таълимии тартибдодаи МД «Пажуҳишгоҳи гастроэнтерология»-и Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон оиди сикли такмили ихтисоси аввалиндараҷа аз рӯи ихтисоси «гастроэнтерология» ба Раёсати илм ва таҳсилоти тиббию фармасевтии Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда шавад.

Мудири кафедраи муолиҷавии №2
ДДТТ ба номи Абуали ибни Сино,
доктори илми тиб, профессор **Расулов У.Р.**

ВАЗОРАТИ ТАНДУРУСТӢ ВА ҲИФЗИ ИҶТИМОИИ АҲОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

МД «ПАЖУҲИШГОҲИ ГАСТРОЭНТЕРОЛОГӢ»

«Мувофиқа карда шуд»	**«Тасдиқ мекунам»**
Вазири тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон	**Вазири маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон**
Салимзода Н.Ф.	**Саидов Н.С.**
____________________	**________________**
«__ » _____________с.20	**«___» ____________ с. 20**

БАРНОМАИ ИХТИСОСИ АВВАЛИЯ АЗ СИКЛИ «ТАШХИСИ ДАРУННИГОРӢ»

(муҳлати таҳсил 5 моҳ – 510 соат, барои шахсони зиёда аз панҷ сол собиқаи кори дошта).

Душанбе – 2014